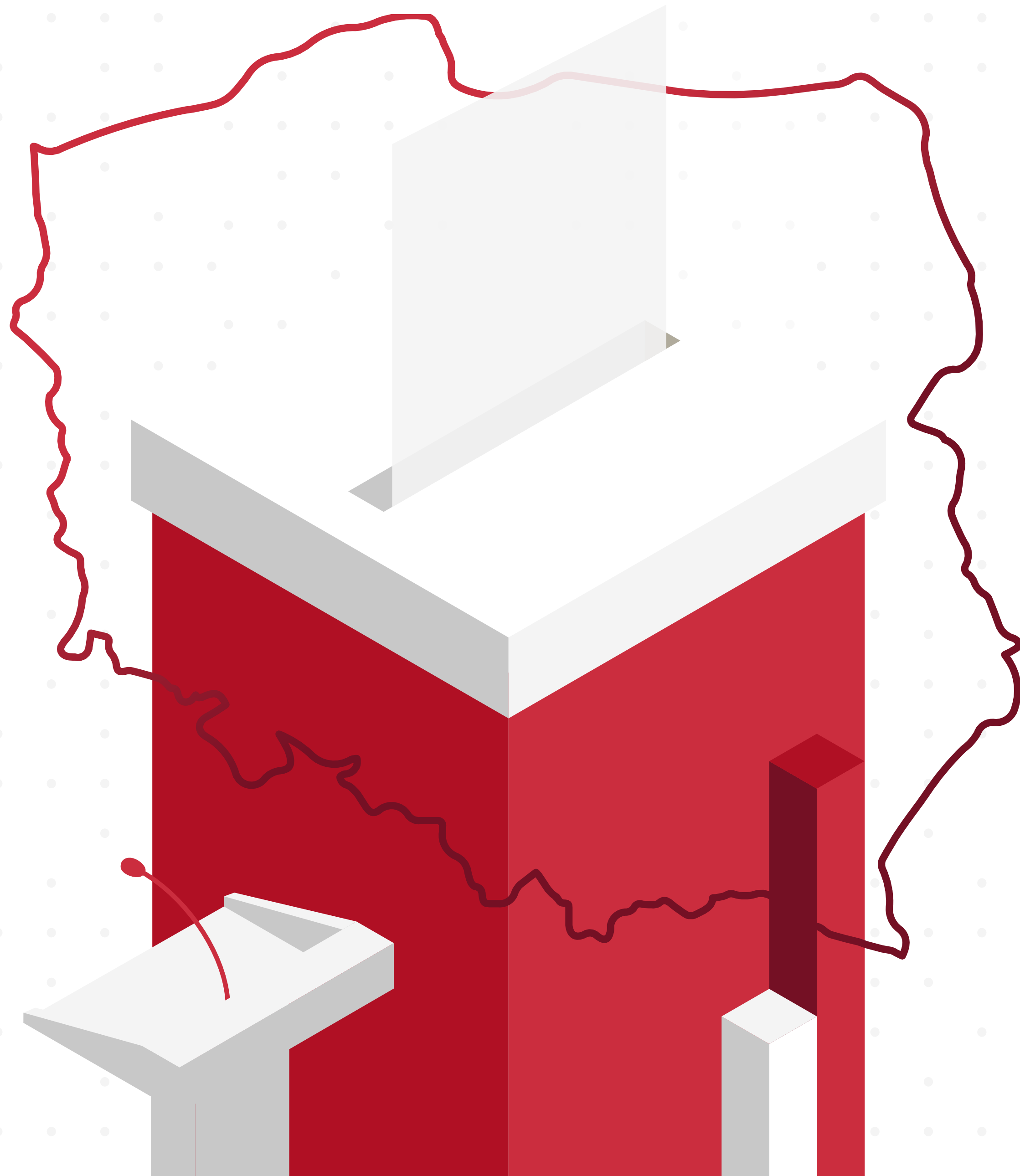

2025

Wybory prezydenckie w Polsce

Analiza porównawcza programów
wyborczych: praworządność,
demokracja i zaangażowanie
europejskie

DEMOCRACY
REPORTING
INTERNATIONAL

re:constitution Exchange and Analysis on Democracy
and the Rule of Law in Europe

STIFTUNG
MERCATOR

Niniejsze opracowanie zostało przygotowane przez dr Marię Skórę, stypendystkę programu re:constitution, Policy Fellow w Das Progressive Zentrum oraz Research Fellow w Institut für Europäische Politik, przy współudziale Jakuba Jaraczewskiego, koordynatora badań w Democracy Reporting International.

Maj 2025

Rafał Trzaskowski

Praworządność

- * Nie uwzględniono w programie wyborczym
- * W pozostałym przekazie:
 - * Pilna potrzeba naprawy praworządności w Polsce
 - * Podkreślenie kryzysu w Trybunale Konstytucyjnym i Sądzie Najwyższym
 - * Współpraca z nowym ministrem sprawiedliwości w jego próbach normalizacji statusu tzw. „neosędziów”

Instytucje i procesy demokratyczne

- * Nie uwzględniono w programie wyborczym
- * W pozostałym przekazie:
 - * Deklaracja bycia bezpartyjnym i niezależnym prezydentem
 - * Zobowiązanie się do przestrzegania kryteriów opartych na zasługach przy ocenie obecnego personelu instytucji publicznych

Wolność mediów

- * Nie uwzględniono w programie wyborczym
- * Sceptycyzm w kwestii tego, jak media publiczne wypełniały swoją misję przed 2023 r
- * Kontrowersyjna współpraca publicznych mediów i kampanii wyborczej Trzaskowskiego podczas pierwszej debaty prezydenckiej

Zwalczanie korupcji

- * Pośrednio wspomniane w programie wyborczym
- * Włączenie lokalnych konsultacji społecznych do Prezydenckiego Funduszu Inwestycyjnego

Współpraca z UE i innymi organizacjami międzynarodowymi

- * Pośrednio wspomniane w programie wyborczym
- * Silna pozycja Polski w UE poprzez badania i rozwój stymulujące wzrost gospodarczy
- * Bezpośrednie stosowanie prawa UE bez dodatkowych regulacji krajowych
- * Zdecydowanie prounijne stanowisko

Karol Nawrocki*

* kandydat bezpartyjny
wspierany przez PiS.

Praworządność

- * Bezpośrednio wspomniane w programie wyborczym
- * Ponadpartyjny konsensus w celu zapewnienia dostępu do „uczciwych/sprawiedliwych, obiektywnych i apolitycznych sądów”
- * W pozostałym przekazie:
 - * Ciągłe naruszanie art. 7 Konstytucji dotyczącego zasady praworządności przez obecny rząd
 - * Odpolitycznienie prokuratury
 - * Mieszany system wyboru sędziów do Krajowej Rady Sądownictwa

Instytucje i procesy demokratyczne

- * Nie uwzględniono w programie wyborczym
- * W pozostałym przekazie:
 - * Apel o bezpartyjnego, niezależnego prezydenta
 - * Oskarżanie przeciwników politycznych o politycznie motywowane wykorzystywanie instytucji publicznych

Wolność mediów

- * Nie uwzględniono w programie wyborczym
- * Negatywny stosunek do nadawcy publicznego jako „prorządowego”

Zwalczanie korupcji

- * Nieuwzględnione w programie wyborczym

Współpraca z UE i innymi organizacjami międzynarodowymi

- * Bezpośrednio wymienione w programie wyborczym
- * Międzynarodowe zaangażowanie Polski: NATO (pozytywnie) i UE (negatywnie)
- * Przeznaczenie 5% PKB na wydatki obronne
- * Odrzucenie kluczowych polityk Unii Europejskiej: Europejskiego Zielonego Ładu, paktu migracyjnego, strefy Euro
- * Krytyka działań na rzecz praworządności podejmowanych przez Unię Europejską w odpowiedzi na działania Polski
- * Negatywna percepcja UE jako próbującej ograniczyć suwerenność Polski
- * Umiarkowanie eurosceptyczne stanowisko

Sławomir Mentzen

Praworządność

- * Bezpośrednio wspomniane w programie wyborczym
- * Wezwanie do konstytucyjnego resetu wymiaru sprawiedliwości, ze wskazaniem na jego instrumentalizację przez kolejne rządy do celów politycznych
- * W pozostałym przekazie:
 - * Propozycja ponownego wyboru większością konstytucyjną w parlamencie składu Sądu Najwyższego, Trybunału Konstytucyjnego i Krajowej Rady Sądownictwa

Instytucje i procesy demokratyczne

- * Pośrednio wspomniane w programie wyborczym
- * Nie dla „niepotrzebnych” zasad i przepisów, instytucji i urzędów państwowych, przeciwstawianie administracji publicznej interesom obywateli i budżetowi publicznemu
- * W pozostałym przekazie:
 - * Silna prezydencja rzucająca wyzwanie rządowi

Wolność mediów

- * Pośrednio wspomniane w programie wyborczym
- * Przeciwko dużym sieciom społecznościowym stosującym cenzurę poglądów i informacji
- * W pozostałym przekazie:
 - * „Nie” dla rządów wykorzystujących aktywa państwowe, w tym telewizję, w rywalizacji politycznej

Zwalczanie korupcji

- * Nie uwzględniono w programie wyborczym
- * W pozostałym przekazie:
 - * Zakaz zatrudniania polityków i ich rodzin w spółkach skarbu państwa, potępienie nepotyzmu i protekcji

Współpraca z UE i innymi organizacjami międzynarodowymi

- * Bezpośrednio wspomniane w programie wyborczym
- * Antagonizowanie polskich interesów narodowych przeciwko członkostwu w UE
- * Wrogie zamiary Unii Europejskiej pozbawiające Polskę kompetencji w sprawach wewnętrznych
- * Odrzucenie kluczowych polityk Unii Europejskiej: Europejskiego Zielonego Ładu, paktu migracyjnego, strefy Euro
- * Zwiększanie potencjału obronnego bez sojuszy międzynarodowych
- * Brak zaangażowania w politykę bezpieczeństwa i obrony, zmniejszone zaangażowanie w sojusze międzynarodowe
- * Zdecydowanie eurosceptyczne stanowisko

Praworządność

- * Nie uwzględniono w programie wyborczym
- * W pozostałym przekazie:
 - * Opowiedzenie się za uzdrowieniem polskiego sądownictwa, oskarżenie poprzedniego rządu PiS o niszczenie praworządności
 - * Pilna potrzeba szybkiego procedowania wszystkich ustaw dotyczących naprawy państwa prawa - Krajowej Rady Sądownictwa czy Trybunału Konstytucyjnego
 - * 2024: Gotowość do kompromisu w sprawie wyłączenia Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego oraz neosędziów od orzekania w sprawach wyborczych

Instytucje i procesy demokratyczne

- * Pośrednio wspomniane w programie wyborczym
- * Zmiana podziału administracyjnego kraju w celu zwiększenia możliwości dla średnich miast
- * W pozostałym przekazie:
 - * Opowiadanie się za prezydentem budującym mosty, a nie podziały, niezależnym od głównych obozów politycznych
 - * Merytokracja i niezależna służba cywilna, nie zmieniająca się co kadencję, sprzeciwiająca się podejściu „zwycięzca bierze wszystko”

Wolność mediów

- * Nie uwzględniono w programie wyborczym
- * W pozostałym przekazie:
 - * Negatywna rola mediów społecznościowych i szkodliwy wpływ Chin i Rosji
 - * 2023: propozycja reformy mechanizmów finansowania mediów publicznych, likwidacja Rady Mediów Narodowych i przekształcenie Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji

Zwalczanie korupcji

- * Pośrednio wspomniane w programie wyborczym
- * Zakaz partyjnych nominacji na zamiast tego profesjonalści zatrudniani na podstawie kompetencji

Współpraca z UE i innymi organizacjami międzynarodowymi

- * Bezpośrednio wymienione w programie wyborczym
- * Europejskie zaangażowanie Polski, zwłaszcza w strukturę bezpieczeństwa
- * W pozostałym przekazie:
 - * Proaktywne budowanie sojuszy na arenie międzynarodowej, partnerstwa dwustronne i wielostronne, współpraca regionalna
 - * 2025: projekt nowelizacji ustawy o umowach międzynarodowych w sprawie wstrzymania ewentualnej procedury wyjścia Polski z UE
 - * Zdecydowanie prounijne stanowisko

Magdalena Biejat

Praworządność

- * Bezpośrednio wymienione w programie wyborczym
- * Prezydent jako strażnik Konstytucji, którego głównym zadaniem jest odpolitycznienie i naprawa systemowego chaosu w sądownictwie.
- * Środki naprawcze obejmujące Trybunał Konstytucyjny, Sąd Najwyższy i Krajową Radę Sądownictwa
- * Poprawa dostępu do wymiaru sprawiedliwości
- * W pozostałym przekazie:
 - * 2024: wsparcie dla Ministra Sprawiedliwości

Instytucje i procesy demokratyczne

- * Nie uwzględniono w programie wyborczym
- * W pozostałym przekazie:
 - * Odporne państwo jako stabilne instytucje (systemowe, ale też o strategicznym znaczeniu infrastrukturalnym, jak kolej czy poczta) i instytucjonalne zaufanie społeczne
 - * Państwo opiekuńcze i odpowiedzialność za dobrobyt gospodarczy i społeczny obywateli

Wolność mediów

- * Bezpośrednio wspomniane w programie wyborczym
- * Media wolne od manipulacji
- * Zagrożenia wynikające z wpływu cyfrowych gigantów i ich szkodliwych algorytmów

Zwalczanie korupcji

- * Nie uwzględniono w programie wyborczym
- * W pozostałym przekazie:
 - * Odpolitycznienie spółek państwowych, „nie” dla politycznych nominacji, patronatu i nepotyzmu w tym sektorze

Współpraca z UE i innymi organizacjami międzynarodowymi

- * Bezpośrednio wspomniane w programie wyborczym
- * Znaczenie sojuszy międzynarodowych i udział w organizacjach międzyrządowych
- * NATO i UE jako fundament bezpieczeństwa narodowego
- * Polityka zagraniczna oparta na uniwersalnych wartościach humanistycznych: solidarności między narodami, prawach człowieka i dążeniu do pokoju
- * Zdecydowanie pronijne stanowisko

Adrian Zandberg

razem

Praworządność

- * Nie uwzględniono w programie wyborczym
- * W pozostałym przekazie:
 - * Nie dla reform sądownictwa poprzedniego rządu i upolitycznienia Trybunału Konstytucyjnego
 - * 2023: 8-punktowy program uzdrowienia państwa prawa (obejmujący m.in. Krajową Radę Sądownictwa, Izbę Odpowiedzialności Zawodowej w Sądzie Najwyższym, Prokuratora Generalnego)

Instytucje i procesy demokratyczne

- * Nie uwzględniono w programie wyborczym
- * W pozostałym przekazie:
 - * Przedkładanie państwa opiekuńczego nad wolny rynek
 - * Funkcjonujące państwo z silnymi instytucjami i politykami publicznymi uwzględniającymi interesy i prawa społeczności lokalnych

Wolność mediów

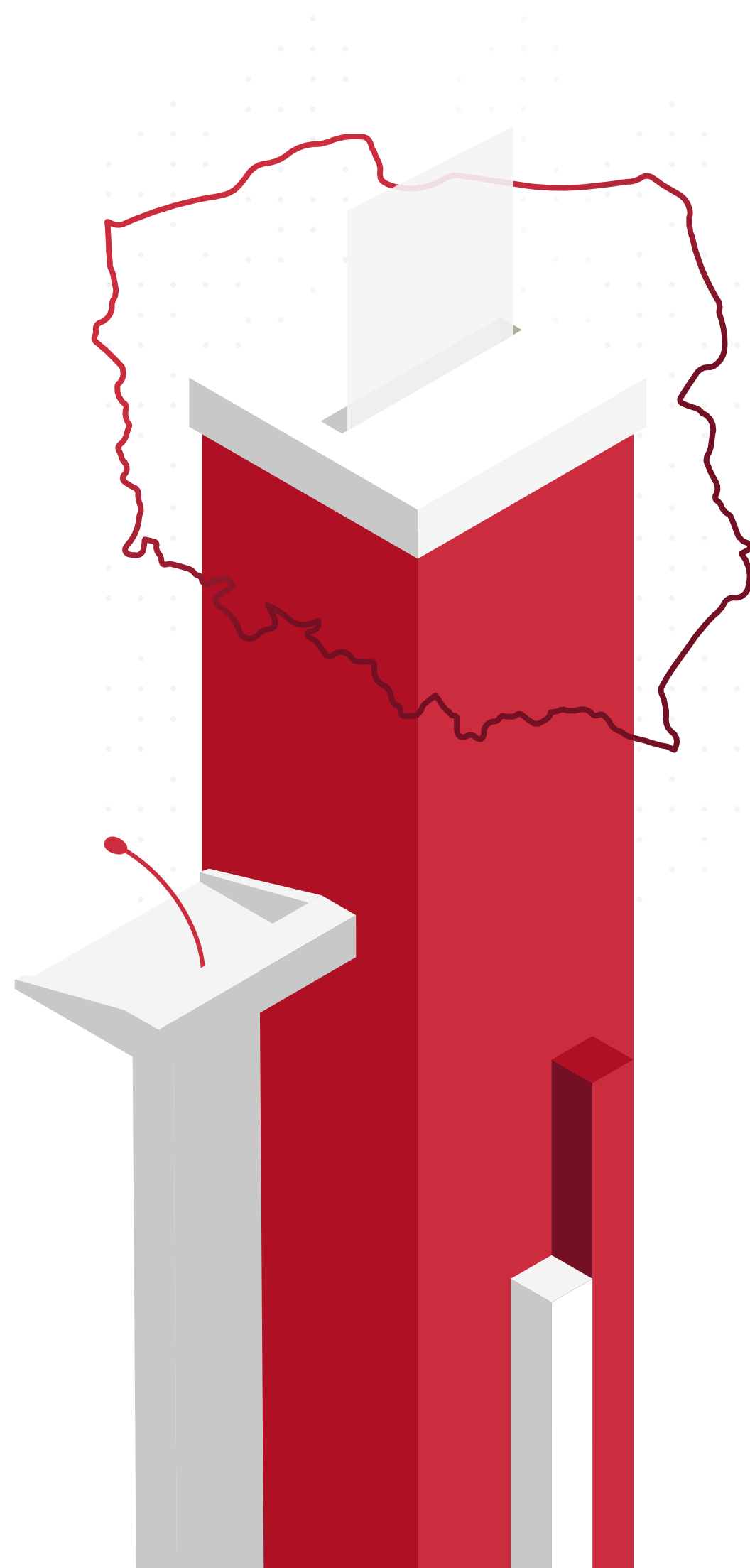
- * Nie uwzględniono w programie wyborczym
- * W pozostałym przekazie:
 - * 2023: niezależne media publiczne na rzecz inkluzywnej debaty publicznej i wolne od partyjnych wpływów

Zwalczanie korupcji

- * Bezpośrednio wymienione w programie wyborczym
- * Zakaz nepotyzmu i patronatu w samorządach i spółkach państwowych, a także wykorzystywania majątku państwowego do celów politycznych.
- * Zakaz finansowania kampanii przez prywatnych i korporacyjnych darczyńców, generowania fałszywych lojalności i lobbingu.
- * Zakaz kumoterstwa, eliminacja korupcji i większa przejrzystość w finansowaniu partii politycznych

Współpraca z UE i innymi organizacjami międzynarodowymi

- * Bezpośrednio wymienione w programie wyborczym
- * Proaktywne podejście na arenie międzynarodowej, podejmowanie działań wyprzedzających na rzecz bezpieczeństwa i dobrobytu kraju
- * Polska jako lider gospodarczy i przemysłowy w UE
- * Alternatywne sojusze, takie jak współpraca regionalna z krajami nordyckimi
- * Polityka zagraniczna oparta na prawie międzynarodowym
- * Umiarkowanie prounijne stanowisko

2025

Wybory prezydenckie w Polsce

Analiza porównawcza programów wyborczych: praworządność, demokracja i zaangażowanie europejskie

Strona internetowa DRI:
democracy-reporting.org

Strona internetowa re:constitution:
reconstitution.eu

X:
[@DemocracyR](https://twitter.com/DemocracyR)

LinkedIN:
linkedin.com/company/dri

Instagram:
[@democracyinternational](https://www.instagram.com/democracyinternational)

Bluesky:
[@democracyreporting.bsky.social](https://bsky.social/democracyreporting.bsky.social)